Johan en Jaap Dijkstra

Levenslang verwonderen

het leven in tekst en beeld

Levenslang verwonderen | het leven in tekst en beeld

Colofon

Foto's Johan Dijkstra
Tekst Jaap Dijkstra
Boekverzorging Dick Letema en Rozekruis Pers
Letter Trinité en Avenir
Papier 200 gram silk

ISBN: 9789077944158

Johan en Jaap Dijkstra

Levenslang verwonderen

het leven in tekst en beeld

Vooraf

Als twee broers samen een boek maken moeten er behalve verschillen ook overeenkomsten zijn. We zijn beiden redelijk rationeel maar hebben ook de mogelijkheid om alleen maar te kijken zonder te analyseren. Door deze manier van kijken opent zich een nieuw perspectief waardoor het wonderbaarlijke van het leven zichtbaar wordt. Deze verwondering over het Leven is de drijfveer geworden voor dit boek en loopt er als een rode draad doorheen.
Johan heeft de verwondering gevat in foto's die associaties oproepen die door Jaap zijn verwoord in de teksten.
In dit boek zullen we aan de hand van die foto's en teksten proberen u mee te nemen langs onze verwondering.

Na een gesprek met de uitgever kwamen we tot de titel: 'Levenslang verwonderen'.
In principe kunnen de items in willekeurige volgorde worden bezien. Echter, er zijn thema's die verbonden kunnen worden met een bepaalde levensfase. Daarom is er voor deze structuur gekozen.
We willen Trudi en Gré, onze echtgenoten, bedanken. Zij kregen als eerste de combinatie van foto en tekst onder ogen en hebben ons geholpen door hier commentaar op te geven. En Rens en Sander, twee van onze zonen die respectievelijk redactioneel en inhoudelijk feedback hebben gegeven.

Johan en Jaap Dijkstra

Inleiding

Verwondering lijkt een archaïsch begrip te worden. Je hoort er bijna niemand meer over. Soms als er een onverwacht en niet alledaags gebeuren plaatsvindt, wil het ons nog wel eens overkomen. Maar hoe vaak komt dat voor?
Wij zijn van jongs af aan gewend te analyseren wat zich aan ons voordoet. Dat hebben we op school geleerd en het wordt dagelijks van ons gevraagd. Want we moeten nu eenmaal ons verstand gebruiken. Bij wetenschap en techniek is denken onontbeerlijk en ook op andere terreinen kunnen we niet zonder. Als we 's morgens wakker worden is dit het eerste wat ons overkomt, het denken. De hele dag door draaien onze hersens op volle toeren.
Het is al zover dat we elk fenomeen wat zich voordoet proberen verstandelijk te begrijpen. Lukt dat niet dan leggen we het terzijde en wachten we tot de tijd daar is dat we het wel begrijpen en anders bestaat het niet. Denken is het dominante kenvermogen geworden. En dat is jammer, want we beseffen vaak niet dat denken ons ook in hoge mate beperkt. We missen daardoor de verwondering. Om je te kunnen verwonderen is het noodzakelijk dat je het 'even niet meer weet'. Op zo'n moment staat het denken even stil. En als we dat kunnen uithouden kan verwondering ontstaan.
Je verwonderen is kijken zonder te analyseren, zonder te denken. Verwondering vraagt een rustige of nog beter, een stille geest. In vrijheid kijken, zonder mening, zonder oordeel, zonder te analyseren en te categoriseren. Niet het fenomeen (be) grijpen maar je door het fenomeen laten grijpen. Dat vraagt om loslaten, overgave aan datgene wat zich aan ons voordoet.

Een met alles

Ze was ruim twee jaar toen haar zusje werd geboren. De hele dag wilde ze haar wel vasthouden en knuffelen. Toen opa en oma na hun bezoek tegen de avond aanstalten maakten om weer naar huis te gaan liep ze naar de gang, kwam terug met haar schoenen en zei resoluut: “Ik ga met opa en oma mee.” Iedereen keek elkaar verbaasd aan en probeerde haar nog op andere gedachten te brengen maar ze wilde van geen wijken weten. Ze zou en ze moest met opa en oma mee. Een beetje beduusd pakten haar ouders haar tas in, en ze ging met opa en oma mee.
De volgende ochtend vroeg belde de vader vanuit het ziekenhuis waar ze die nacht terecht waren gekomen vanwege de hoge koorts van de baby, die inmiddels aan het infuus lag en daar een aantal dagen zou moeten blijven.

Een opmerkelijk voorval, alsof ze ‘wist’ dat haar ouders die nacht de ruimte nodig hadden om te doen wat er moest gebeuren. Zo zijn er wel meer bijzondere verhalen bekend van kinderen die lijken te ‘weten’ wat er te gebeuren staat. Sceptici zullen dit wellicht toeval noemen. En inderdaad zo kan er ook naar gekeken worden. Maar het zou ook kunnen zijn dat wanneer de verstandelijke vermogens nog niet volledig tot ontwikkeling zijn gekomen, zoals bij kinderen tot een bepaalde leeftijd, zij meer ‘weten’ dan wanneer dit wel het geval is. Ze lijken één te zijn met ‘alles’. Vanwege die verstandelijke beperking zijn ze nog niet in staat dit te articuleren.
Er is een verhaaltje bekend van een peuter die aan zijn moeder vraagt of hij even alleen kan zijn met zijn nieuwe zusje. De camera registreert dan dat hij vraagt: ‘Hoe was het ook weer? Ik begin het te vergeten!’
Het is toch ook bekend dat dieren voor een tsunami uit zich naar veiliger oorden hebben begeven?
Wie weet zit ons verstand ons ook wel in de weg. Wordt als de kinderen.

Kindertijd

Waar heeft je wieg gestaan?

In deze tijd van gelijke kansen voor iedereen, zou dat geen rol meer moeten spelen. Maar uit onderzoek[1] blijkt dat het wel degelijk een rol speelt. Waar je geboren bent heeft een voorspellende waarde voor welke schoolkeuzes je maakt en welke prestaties je levert; en beide beïnvloeden op hun beurt weer je levenskansen. Dit wordt toegeschreven aan een combinatie van erfelijke en omgevingsfactoren. Maar hoe zit het dan met de uitzonderingen? Zoals de wonderlijke verhalen 'van krantenjongen tot miljardair'.

Er is ook een andere visie mogelijk. In de natuur is alles onderhevig aan de wet van oorzaak en gevolg. De aanname in het Westen is dat deze wet stopt bij de dood. In Oosterse religieuze tradities neemt men echter aan dat deze wetmatigheid ook na de dood blijft bestaan. Wat betreft de hiervoor genoemde genen of erfelijke aanleg wordt daarom wel gezegd: 'De neigingen die de baby al vertoont en die zich in de loop van zijn leven zullen ontwikkelen, zijn het gevolg van gedragingen uit vorige belichamingen. De oorzaken daarvan kennen we niet, die zijn we allang vergeten.
Vanuit het gezichtspunt van religie is erfelijkheid misschien alleen maar een andere manier om te zeggen, dat de individuele ziel er door die neigingen toe gedreven wordt om wedergeboorte te zoeken in een bepaald soort gezin. De ouders vertonen neigingen die op die van hemzelf lijken. En daardoor 'erft' de baby de tendensen die het reeds bezit.' (Patanjali, 1979, p. 14).

Het wonderlijke is dan, dat je wieg dus daar heeft gestaan waar je het beste tot je recht komt.

Nieuw leven

De schoonheid van het leven, het wonderbaarlijke, komt vaak tot uitdrukking bij het zien van nieuw leven. Het lijkt alsof we dan even worden stilgezet en echt naar het leven kunnen kijken. Er heeft celdeling plaatsgevonden. Dat cellen zich delen volgens bepaalde patronen gebeurt niet zomaar, daarvoor is uiteraard energie nodig. Energie is het meest wonderbaarlijke van alles. Het is alomtegenwoordig en doordringt werkelijk alles. Het is er in vele vormen, zoals bijvoorbeeld in brandstof die auto's voortbeweegt of elektriciteit die computers laat werken. Diezelfde energie zorgt voor fysieke groei van mens en dier en laat planeten ronddraaien.

Zonder energie zou er niets bestaan. Het is deze energie die door verschillende religieuze tradities met verschillende namen wordt genoemd. Zoals Bewustzijn, het Zelf, God, Tao, Allah, het Absolute, het Leven, Liefde ... Deze onbegrensde, altijd en overal aanwezige energie is de oorsprong van alles wat bestaat, sterker nog, het is het bestaan. Alles komt eruit voort, dankt zijn bestaan eraan en keert er weer in terug. ShantiMayi (2007, pag. 79) verwoordt dit wonderbaarlijke als volgt:

> *Houd altijd in gedachten dat (Energie, J.D.) de klop van je hart is en de warmte van je bloed. Dat (Het, J.D.) je cellen rangschikt, de schepper van je brein en botten is. Mensen vergeten dit alles te makkelijk en vinden het maar gewoon. Ik vind het soms ook vanzelfsprekend, maar als ik erbij stilsta en dit organisme van lichaam en geest observeer en de wereld zie draaien in ons zonnestelsel, dan zeg ik je, het is adembenemend. Het leven is in alle opzichten van een verbijsterende schoonheid. De narigheid die in onze wereld blijft bestaan, komt voort uit het negeren van het wonder, de diepgang en schoonheid van alles.*

Groei

Groei en ontwikkeling zijn inherent aan het leven. Tijd en gunstige omstandigheden zijn noodzakelijke voorwaarden om te groeien. Niet alleen fysieke groei maar ook verstandelijke.

De lichamelijke ontwikkeling wordt gevoed door voeding en de rationele ontwikkeling door opvoeding en opleiding. Ook dieren hebben in bepaalde mate hersenen en zijn binnen hun mogelijkheden verstandig. Hierin onderscheidt een mens zich nog niet van een dier. Er is echter wel een ander belangrijk onderscheid. Verstandige mensen kunnen zich ten opzichte van elkaar laaghartiger gedragen dan dieren.

Voor humaniteit is meer nodig dan rationele ontwikkeling. Mensen hebben de mogelijkheid om zich ook persoonlijk te ontwikkelen. Een ontwikkeling die wordt gevoed door opvoeding en relaties met belangrijke anderen. Mensen hebben mensen nodig om mens te kunnen worden. Goed gezelschap is daarbij noodzakelijk want waar we mee omgaan, worden we mee besmet. Aan de vruchten herkent men de boom. Met andere woorden, verbale uitingen van persoonlijke ontwikkeling zijn nog geen teken van humaniteit. Persoonlijke ontwikkeling transformeert ook het gedrag tot liefde en mededogen.

En dan rijst de vraag: is dit alleen aan mensen voorbehouden? Of laten dieren in hun onderlinge relaties ook liefde en mededogen zien?

Kennis die tot stand komt door zintuiglijke

waarneming zonder daar een analyse aan te verbinden.

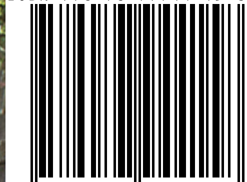
Dus alleen kijken zonder te bedenken wat je ziet,

of voelen zonder te bedenken wat je voelt of proeven zonder

te bedenken wat je proeft.

Dat is lastig, heel erg lastig zelfs maar niet onmogelijk

want het kan je zomaar, plotseling overkomen.

ISBN 978-90-77944-15-8
9 789077 944158 >

uitgeverij De Morgenster

